

SECCIÓ DE SENDERS

AE TALAIA

GR-177 - LA RONDA DEL MOIANÈS

**5a Etapa : CASTELLTERÇOL – CASES D'ESPLUGUES – CASTELLCIR
LA TALLADELLA – SANTA COLOMA SASSERRA - COLLSUSPINA**

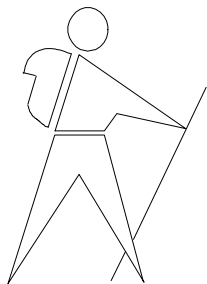
21 d'octubre de 2012

HORARI PREVIST

Sortida de la Plaça de l'Estació de Vilanova i la Geltrú.	7 h
Castellterçol. Esmorzar.	8 h 30 min
Inici de l'etapa.	9 h 15 min
Les Cases d'Esplugues. Reagrupament.	10 h 10 min
	10 h 20 min
Castelcir. Plaça Abat Escarré. Reagrupament.	11 h 05 min
	11 h 15 min
Santa Coloma Sasserra. Reagrupament.	12 h 25 min
	12 h 35 min
Collsuspina. Final d'etapa.	13 h 40 min
Sortida cap a Moià.	13 h 50 min
Moià. Dinar i visita.	14 h
Sortida cap a Vilanova.	17 h
Vilanova i la Geltrú.	18 h 30 min

Notes.-

- ** Esmorzarem a Castellterçol i dinarem a Moià; hi ha bars i restaurants.
- ** Tingueu en compte que l'organització sempre **pot modificar aquesta previsió** d'horari en funció de com es vagi desenvolupant l'etapa (**Condicions meteorològiques**, retards o avançaments imprevistos, etc).
- ** Si us plau, sigueu puntuals, respecte els reagrupaments i **vigileu que hi sigui tothom**. Intenteu seguir els horaris previstos, és a dir, **no correu ni aneu massa LENTS !!**
- ** **Atenció:** El mòbil de la Secció de Senders és **680102567**. Per a qualsevol comunicació amb la Secció el dissabte abans de l'excursió o el mateix diumenge (mitja hora abans de la sortida) **utilitzeu només** aquest telèfon.
- ** Recordeu que cal estar federat per a poder participar a les sortides de la Secció de Senders.
- ** Els vocals coordinadors d'aquesta sortida són ****. En tot moment cal respectar les seves indicacions.

SECCIÓ DE SENDERS

AE TALAIA

GR-177 - LA RONDA DEL MOIANÈS

5a Etapa : CASTELLTERÇOL – CASES D'ESPLUGUES – CASTELLCIR
LA TALLADELLA – SANTA COLOMA SASSERRA - COLLSUSPINA

21 d'octubre de 2012

DESCRIPCIÓ DE L'ETAPA

Aquesta vegada, per falta de personal, no s'ha pogut anar a preparar l'etapa. La descripció que hi ha a continuació és còpia literal de la descripció que ens van passar els companys de Moià.

Horari Parcial	Horari Total	Distància (km)
0:00	0:00	0,000

Castellterçol (710 m). *Pal indicador: Carrer Sant. Roc – Carretera Castellcir.* S'arriba al nucli de Castellterçol a través de la carretera de Castellcir. Se segueix per la carretera C-59 direcció Moià i en la cruïlla amb semàfors es continua pel carrer de Moià.

0:20	0:20	1,648
------	------	-------

Carretera C-59 a Moià (645 m). *Pal indicador: Carretera Moià – El Vapor.* S'ha de creuar la carretera C-59 i continuem pel carrer de la dreta del polígon industrial. A pocs metres s'ha de deixar els carrer asfaltat i continuar a l'esquerra per una pista.

0:12	0:32	2,396
------	------	-------

Bifurcació (646 m). *Pal indicador: Cal Murri – Riera de Fontscalents.* S'ha de creuar el pont i continuar per la pista de l'esquerra.

0:17	0:49	3,522
------	------	-------

Esplugues (666 m). *Pal indicador: Esplugues – Riera de Fontscalents.* S'ha de continuar a la dreta per una pista que en pocs metres porta a les cases troglodites de les Esplugues. Pont romànic sobre la riera de Fonts calents. A pocs metres es creua la riera i es continua per una pista ascendent.

0:24	1:13	5,102
------	------	-------

Carretera de Castellcir (775 m). *Pal indicador: Carretera de Castellcir.* S'arriba a la carretera BV- 1310. S'ha de continuar a la dreta pel costat de la carretera direcció Castellterçol. A uns 500

metres es gira a l'esquerra cap al centre de la població de Castellcir.

0:20 1:33 6,379

Castellcir (783 m). *Pal indicador: Castellcir centre.* Centre de Castellcir. Punt d'informació. Es continua a l'esquerra per una avinguda pavimentada.

0:12 1:45 7,133

Bifurcació (783 m). *Pal indicador: Castellcir – Pla de la Llosa.* Es deixa a l'esquerra la carretera que ve de Castellterçol. Se segueix sempre per la pista principal que travessa la urbanització del Prat. Deixem carrers i camins a cada costat de la pista que van a les cases de la urbanització i a cases de pagès.

0:30 2:15 9,103

La Talladella (813 m). La casa queda a la dreta de la pista.

0:10 2:25 9,753

Bifurcació (820 m). *Pal indicador: La Penyora – Pla de Moianès.* A la dreta es deixa el carrer que dona accés a la urbanització de La Penyora. Es continua per la pista principal. A la dreta es pot veure el castell de Castellcir, la Popa.

0:21 2:46 11,123

Santa Coloma Sasserra (863 m). *Pal indicador: Santa. Coloma.* Ermita romànica enjardinada amb el roure monumental del Giol. Creu de terme al mig de l'esplanada. Paratge molt bonic. Se segueix per un corriol que uns metres més enllà conflueix amb la pista que s'havia deixat anteriorment.

0:24 3:10 12,703

Bifurcació (911 m). *Pal indicador: Serra de Santa. Coloma.* En aquest punt es deixa la pista principal i es continua a l'esquerra

0:20 3:30 14,053

L'Espina (911 m). *Pal indicador: L'Espina.* El mas l'Espina queda a la nostra dreta. El camí davalla cap a el torrent de l'Espina. Es veuen les primeres cases de Collsuspina.

0:15 3:45 15,033

Collsuspina (902 m). *Pal indicador: Collsuspina sud.* S'arriba a Collsuspina i es continua a la dreta pel carrer Major. A pocs metres Plaça Major i ajuntament.

CASTELLCIR

El municipi de Castellcir limita amb els municipis vallencs de Sant Quirze Safaja (S-SE) i Castellterçol (W), i els osonencs de Sant Martí de Centelles, Centelles, Balenyà (E) i Collsuspina (N), així com el municipi de Moià (N), pertanyent a la comarca del Bages.

Hi ha encara un altre sector del terme separat d'aquest nucli compacte, situat a l'extrem NW de la comarca, i que forma un enclavament entre els municipis bagencs de Moià (N), Monistrol de Calders (W) i el vallesà de Castellterçol (S-SE), que és el format per l'antiga parròquia de Sant Pere de Marfà, unida a Castellcir el 1845.

El terme comprén el pobles de Castellcir, cap de municipi, i Santa Coloma Sasserra, així com el barri de la Roureda i les urbanitzacions de la Penyora, el Solà del Boix (compartida amb el terme de Sant Quirze Safaja) i el Prat. Pertany al terme també l'antiga caseria de Marfà, situada en l'enclavament del mateix nom.

El poble de Castellcir està situat a uns tres quilòmetres i mig vers llevant de Castellterçol, amb el qual l'enllaça una carretera. Construït pràcticament en la seva totalitat durant les dècades del 1970 i el 1980, és fruit d'una renovació total i de la construcció de noves cases, en especial torres, xalets i apartaments d'estiueig, al voltant del petit nucli de casetes de bracers bastides a partir del 1825, les quals formaven l'anomenat despectivament carrer de l'Amargura. Aquest carrer el 1887 arribà a tenir 17 cases, xifra que al principi del segle XX es reduí a 12 cases habitades i el 1950 a 9. Però, com que a partir de la fi del segle XIX es reunia aquí l'ajuntament del municipi i el 1962 s'hi construï la nova església parroquial de Sant Andreu, aquest petit nucli va acabar esdevenint el centre i l'aglutinador de tot el terme.

L'antiga església parroquial de Sant Andreu, coneguda des del 939, que fou superadada a Moià, és un edifici de planta basilical, construït vers el 1030 i consagrat pel bisbe i abat Oliba, però molt mutilat i modificat els anys 1617, 1650, 1760 i finalment el 1888; conserva només una absidiola romànica i un cor amb columnes i antics capitells treballats que devia ser afegit al segle XII. Es troba prop de la riera, adossat a la serra de Roca-sitjana, al costat del cementiri i l'antiga rectoria.

Fins el 1962 va guardar una antiga imatge d'alabastre gòtica de Santa Maria, que ara és la titular de la nova església construïda al poblet, situat uns 25 minuts vers ponent de l'antiga parròquia. Des d'aleshores s'hi celebra culte només per la festa patronal i en comptades ocasions. Antigament, la parròquia tingué també la capella de Sant Miquel d'Argelaguer, d'emplaçament desconegut i que hom ha volgut situar dalt el turó de Vilacís, on hi ha importants ruïnes, entre les quals les d'una petita cambra o nau amb *opus spicatum*. Allunyada de l'església, hi ha l'antiga rectoria, amb llindes del 1567 i 1767, ara residència temporal d'estiueig.

A la riba esquerra de la riera de Castellcir es troba l'important castell de Castellcir o castell Cir, que ha donat nom al municipi. Les primeres notícies de Castellcir són de l'any 923 i fan esment del terme que s'anomenava del castell de Tenes. Aquest castell de Tenes, recordat per altres documents dels anys 1008 al 1019, va canviar el nom o va ésser suplantat al principi del segle XI pel castell Cir o Castellcir, puix que en un document del 1014 ja parla de terres situades al castell de Tenes o *Caste-*

llicirvi i en endavant ja surt quasi exclusivament el *Castellocirvi* o *Castrocirvi*. És evident que cal relacionar l'antic castell de Tenes amb la riera de Tenes i això ens porta a localitzar-lo a l'indret conegut per la Torrassa dels Moros, situada a frec de la riera de Tenes.

Ben aviat, però, el centre del terme fou el castell Cir, que ara es troba espoliat, sense teulades ni sostres i en un estat de degradació aguda.

El castell es troba sobre l'esperó rocós d'una petita serra que és com un contrafort del massís de Sauva Negra, el qual, per la seva forma abalmada i de vaixell, és conegut popularment per la Popa. Les seves edificacions, encara imposants, tenen una àrea d'uns 570 metres quadrats i es componen del cos central del castell, al qual s'accedeix per una escala solemne situada a la part N i que dóna a un portal i entrada amb volta de tipus romànic. A l'extrem del penyal, a la part més abalmada, es troba l'antiga església de Sant Martí de la Roca, de tradició romànica, però reformada al segle XVI. Ha estat espoliada del seu portal adovellat i d'altres elements arquitectònics.

El llinatge dels Castellcir fou famós per la seva bel·licositat. El 1294 el rei Jaume II assetjà i prengué el castell a causa de les malvestats comeses pel seu senyor, Gilabert, que també fou excomunicat per Roma per haver mort un canonge i un capellà.

Una llegenda local, encara viva, diu que la parroquial de Sant Andreu, que abans es trobava a les envistes del castell, fou traslladada de lloc com a penitència per aquest fet.

La línia directa dels Castellcir s'extingí el 1348 a causa de la Pesta Negra. El 1363 el rei va vendre la jurisdicció i el terme del castell a Gilabert de Centelles, el 1383 ho féu a Pere de Planella, de la família moianesa sovint esmentada. Els seus successors reedificaren una bona part del castell i el posseïren sempre més. Els marquesos de Castell-vell, successors dels antics Planella, el 1942 el vengueren a Frederic Torelló i Cendra.

Santa Coloma Sasserra és la segona parròquia del terme, avui dia reduïda a una filial de Castellcir. Es troba a l'extrem N de la seva demarcació, sobre una serra entre els fondals de la riera de Fontscalents i les rieres que fan de capçalera a la de Castellcir.

Encara queden restes del vell casal dels cavallers Santa Coloma, en un bosquet d'alzines, prop de

l'església. Els Santa Coloma, propietaris d'importants béns i castlanies, el 1522 es refongueren amb una branca dels Cabrera. Abans s'havien emparentat amb els Congost, els Tagamanent i els Montbui i algun temps foren amos del castell de Rodors.

COLLSUSPINA

El terme de Collsuspina, que la demarcació territorial del 1936 va assignar a la comarca d'Osona, és un municipi integrat físicament a la subcomarca del Moianès.

S'estén al llarg de la serra que tanca per ponent la Plana de Vic. Limita al N amb el municipi de Muntanyola, al NE amb Tona, a l'E i el SE amb Balenyà, al S amb Castellcir (Vallès Oriental) i a l'W amb Moià (Bages).

El terme comprèn, a més del poble de Collsuspina, cap del municipi, el barri de les Casetes, l'antic poble de Sant Cugat de Gavadons i la urbanització de Montpicanyol.

El poble de Collsuspina, a 901 m d'altitud, que més exactament s'hauria de dir Coll-s'Espina, és un poble de creació moderna fill del camí ral. La primera casa que s'hi va construir fou l'hostal actual de Can Xarina, aixecat per Salvi Pedrós el 1550, just a la partió dels termes, bé que a la part de Balenyà. Té finestrals del tipus gòtic

d'arcs conopials, unes fermes voltes a la part baixa i una inscripció mig en francès i mig en català, que indica que fou fet per un mestre de cases francès.

A redós de Can Xarina o de l'hostal de Collsuspina, com aleshores se li deia, es van fer quatre o cinc cases més al llarg del segle XVI, i per al seu servei religiós es va construir, entre l'any 1592 i el 1600, una capella a Santa Maria del Socors, l'actual església parroquial, ampliada només amb una façana nova, un campanar i capelles laterals a partir del 1880. El poble, a més, té moltes cases amb llindes de pedra i la data de construcció que li donen un aire típic.

L'església de Sant Cugat de Gavadons, situada al N del terme prop dels masos Bellver i Miravalls, és un edifici romànic del segle XII. El nom de Gavadons és documentat des de l'any 948 i correspon a la part actual del terme de Collsuspina que antigament era unida a la demarcació del castell de Tona. La primera menció de l'església és de l'any 968, tot i que l'actual fàbrica sembla aparèixer al segle XII. Al segle XVI l'església era coneguda amb el nom de Sant Cugat de Coll-sa-sima, ja que es trobava al cim de la serralada que tanca la Plana per la part de ponent i la separa del Moianès. Possiblement durant el segle XVI es van fer reformes a l'església, s'hi referen les voltes i se li van afegir dues capelles laterals cobertes amb voltes de creueria amb impostes esculpturades a l'arrencada dels arcs i claus treballades. Al segle XIX s'hi feren novament obres.

BIBLIOGRAFIA

** GR-177. La Ronda del Moianès. Grup Excursionista Moianès Independent.

** Institut cartogràfic de Catalunya

<http://www.icc.cat/>

** Enciclopèdia Catalana

<http://www.enciclopedia.cat/>

** Castellcir

<http://www.castellcir.cat/>

** Collsuspina

<http://www.collsuspina.cat/public/>

Agustí Poch, octubre de 2012

